

Európsky imunizačný týždeň

Očkovanie je jedným z najvýznamnejších objavov v histórii medicíny. Svetová zdravotnícka organizácia vedie kampaň o význame očkovania prostredníctvom

Európskeho imunizačného týždňa (EIW).

V tomto roku sa **Slovenská republika** zapája do tejto kampane **už po štvrtý krát**. EIW sa uskutoční v týždni **od 24. 4. 2010 do 1. 5. 2010**. Kampaň vyhlasuje Svetová zdravotnícka organizácia (SZO) a je zameraná na **posilnenie významu očkovania a na zvýšenie zaočkovanosti v jednotlivých krajinách**.

Hlavné ciele

Medzi hlavné ciele **tohto ročníka** je naplnenie regionálneho cieľa na rok 2010, ktorým je **eliminácia osýpok a rubeoly**. EIW bude realizovaný súčasne s VWA (Americký vakcinačný týždeň) a VWEM (Vakcinačný týždeň v krajinách Východného Stredomoria), aby boli posilnené aktivity v oblasti podpory imunizácie. Ďalším cieľom EIW je **zvýšiť úroveň zaočkovanosti proti očkovaním preventabilným ochoreniam, hlavne u rizikových a ťažko dosiahnuteľných skupín obyvateľstva**.

Prevenencia, Ochrana, Imunizácia

Tento slogan predurčuje poslanie tejto aktivity, ktorou je **ochrana života a zdravia už od detstva**. Cieľom realizácie EIW je **nárast zaočkovanosti, eliminácia tzv. vakcinačných dier, zlepšenie informovanosti o očkovaní proti**

nákazám, ktorým sa dá vďaka očkovaniu úspešne predchádzať. Tým odpovedá na antivakcinačné aktivity, ktoré sú problémom všetkých krajín európskeho regiónu SZO.

Očkovanie patrí medzi najvýznamnejšie objavy v histórii medicíny. Dôkazom je výrazný pokles chorobnosti a úmrtnosti detskej populácie. Medzi ďalšie dôkazy patrí eliminácia až eradikácia (úplné vyničenie) niektorých detských infekčných ochorení. Vplyv očkovania možno najlepšie ilustrovať na eradikácii varioly. Vďaka očkovaniu sa podarilo eradikovať toto smrteľné ochorenie, ktoré bolo ešte v 70. rokoch príčinou mnohých úmrtí na svete. Očkovanie je samozrejme zásah do organizmu, ktoré môže vyvolať rôzne očakávané či nezvyčajné reakcie. Neexistuje stopercentne bezpečná a účinná vakcína, na druhej strane je nevyhnutné si uvedomiť, že negatívne aspekty očkovania sú mnohonásobne vyvážené významným znížením výskytu ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním. Verejnosť žiaľ už zabudla na závažné dopady ochorení, proti ktorým sa v súčasnosti očkuje. V tomto ich podporujú aj rôzne informácie s antivakcinačným zameraním, objavujúce sa v médiách. Autori publikácií operujú s argumentmi, ktoré vyvolávajú dojem objektivity, uvádzajú prežité, alebo už vyvrátené fakty, zveličujú minimálne nežiaduce reakcie očkovania a považujú ich za závažné. Priaznivá epidemiologická situácia vo výskyte ochorení ovplyvniteľných očkovaním v Slovenskej republike vedie laickú verejnosť k domnienke, že ak sa ochorenie u nás nevyskytuje, očkovanie proti nemu je zbytočné.

Aktivity EIW v SR sa realizujú pod záštitou hlavného hygienika SR a kancelárie SZO na Slovensku. Koordinátorom aktivít je Pracovná skupina pre imunizáciu ako poradný orgán ÚVZ SR pre problematiku imunizácie a realizácii aktivít EIW, zameraných na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, participujú aj všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR.

Hlavným cieľom tohto ročníka je eliminácia osýpok a rubeoly.

Epidémie osýpok v Európe

Pri súčasnej masívnej migrácii obyvateľstva nie je však vylúčené zavlečenie akéhokoľvek infekčného ochorenia do Slovenskej republiky.

Dôkazom toho, že pôvodcovia infekčných ochorení nepoznajú hranice sú nasledovné epidémie osýpok.

Epidémia osýpok v Bulharsku

Epidémia vypukla v 12 severovýchodných regiónoch Bulharska. Od apríla 2009 k 29. 12. 2009 bolo zaznamenaných spolu **1 879 ochorení**. V piatich prípadoch ochorenia skončili úmrtím (z toho 2 úmrtia boli u nula ročných detí, ktoré vzhľadom na vek nepodliehali očkovaniu, 2 úmrtia u 5-9 ročných detí a 1 úmrtie vo vekovej skupine 10-14 ročných). Z nich bolo očkované iba jedno dieťa jednou dávkou vakcíny. Všetky úmrtia boli u rómskych detí. **Bulharsko má podobnú schému očkovania proti osýpkam ako Slovenská republika.** Podľa vyjadrenia bulharských zdravotníckych autorít súčasná epidémia osýpok jasne demonštruje **existenciu vakcinačných dier v populácii, predovšetkým v rómskej populácii.**

Epidémia osýpok v Berlíne

Úrady verejného zdravotníctva v Berlíne informovali o výskyte lokálnej epidémie osýpok v priebehu januára až februára 2010. Prvé prípady sa vyskytli v antroposofickej škole (typ školy, ktorá využíva alternatívne spôsoby vyučovania), ktorú navštevujú deti všetkých vekových skupín od predškolského veku až po deti 13. stupňa vyučovania z Berlína a Brandenburgu. Doteraz bolo identifikovaných **21 prípadov ochorenia u detí vo veku 1-18 rokov.**

Epidémia osýpok v Grécku

Lokálne epidémie osýpok sa zaznamenali v juhozápadnej časti Grécka a na ostrove Kréta. V priebehu mesiacov január až marec 2010 sa v dvoch okresoch Grécka vyskytlo **27 prípadov osýpok**. 13 ochorení bolo u neočkovaných Rómov z Bulharska vo veku 11 mesiacov až 40 rokov, ktorí navštívili Grécko z dôvodu sezónnych prác. 14 ochorení bolo u gréckych občanov. **V Grécku je detská zaočkovanosť proti osýpkam, mumpsu a rubeole (MMR) pomerne vysoká.** Zaočkovanosť u adolescentov a mladých

Ľudí je však nižšia ako by mala byť optimálna úroveň. U niektorých skupín populácie (napr. Grécki Rómovia) je zaočkovanosť nízka.

V krajinách, kde očkovanie nepatrí medzi povinné alebo sa nachádzajú neočkované skupiny obyvateľstva sa stále vyskytujú lokálne epidémie. **Zvýšená migrácia neočkovaných osôb predstavuje riziko šírenia tohto ochorenia.** Vzhľadom na zvýšenú migráciu v rómskych komunitách nie je vylúčený import osýpok aj na Slovensko, preto treba venovať efektívnej surveillance osýpok zvýšenú pozornosť. **Z týchto dôvodov nemožno z pravidelného povinného očkovania detí v žiadnom prípade poľaviť.** Možno konštatovať, že **antivakcinačné aktivity dosiaľ neovplyvnili úroveň celkovej zaočkovanosti detí v rámci pravidelného povinného očkovania.** Na Slovensku sa zaočkovanosť detskej populácie proti ochoreniam imunizačného programu udržiava na vysokej úrovni.

Vo všetkých 52 krajinách Euroregiónu WHO sa v súčasnosti **očkuje proti osýpkam živou očkovacou látkou**, pričom väčšina krajín má dvojdávkovú schému očkovania a používa trivakcínu morbilli, mumps, rubeola (MMR).

Vo svete zomierajú milióny detí na ochorenia, ktorým sa dá účinne predchádzať očkovaním a každé dieťa má právo byť chránené očkovaním pred rôznymi ochoreniami.

Aj v Európe ešte v 40. rokoch 20. storočia zomieralo na záškrť, čierny kašeľ a osýpky tisíce detí. **Očkovanie, ako účinná prevencia vzniku infekčných ochorení patrí medzi najväčšie objavy ľudstva.** Slovenská republika patrí medzi krajiny s najlepším imunizačným programom. V súčasnosti sú **hradené očkovania u detí proti 11 ochoreniam – Tbc, tetanus, záškrť, čierny kašeľ, osýpky, mumps, rubeola, žltáčka typu B, Haemophilus influenzae b, detská obrna a pneumokoky.** Z výsledkov kontroly očkovanosti za posledný rok vyplýva, že zatiaľ sa na Slovensku darí udržať vysokú úroveň zaočkovanosti detí. Samozrejme sú lokality, kde pretrvávajú problémy, súvisí to hlavne s nedisciplinovanosťou rodičov detí.

Našou úlohou je, aby sa naďalej udržala vysoká úroveň zaočkovanosti detskej populácie, a tým sa vyhlí zbytočným epidémiami a úmrtiami detí.

Prevenca ochorení očkovaním patrí medzi najlacnejšie, najjednoduchšie a najvýhodnejšie. Aktívna imunizácia aj naďalej zostane najefektívnejším preventívnym opatrením v ochrane ľudí pred šírením infekčných chorôb.